

ЗАТВЕРДЖЕНО:
методичною радою університету
від 25.08.2025 (протокол №1)

Силабус
освітнього компонента
«Українська мова
у науковому спілкуванні та академічному письмі»
2025–2026 навчальний рік

Освітня програма:	ОНП «Освітні, педагогічні науки»
Спеціальність:	A1 Освітні науки
Галузь знань:	A Освіта
Рівень вищої освіти:	третій
Викладач:	к.філол.н., доцент Ольга СОПІНА
Посилання на сайт:	https://bdpu.org.ua/teachers/sopina-syenicheva-olga-anatoliyivna/
Контактний тел.:	0506404005
Email викладача:	senichevaolga76@gmail.com
Графік консультацій:	четвер, 10.00–11.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3/ 90	12	12	66	залік

Семестр: 1.

Мова навчання: українська.

Ключові слова: українська мова, граматика української мови, мовна наукова картина світу, науковий стиль, мова аналітики, мовна стратегія в науковій комунікації, культура наукової мови, науковий дискурс, мовні норми.

Предметом вивчення освітнього компонента «Українська мова у науковому спілкуванні та академічному письмі» є українська мова як соціально-науковий, аналітичний феномен і засіб управлінської діяльності.

Метою викладання української мови в науковому спілкуванні та академічному письмі є формування високого рівня мовно-комунікативної компетентності майбутнього фахівця в науково-орієнтованому навчанні, поглиблення знань здобувачів про сучасну терміносистему відповідно до спеціальності, навчання їх самостійно створювати мовну стратегію в сучасній науковій комунікації.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності	Програмні результати навчання
ЗК 6. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності, науковою спільнотою) під час наукових дискусій та з метою оприлюднення результатів наукових досліджень державною, англійською та/або іншою іноземною мовою, проявляти толерантність та повагу до культурної різноманітності. ФК 1. Здатність інтегрувати знання з різних галузей, планувати та виконувати оригінальні	ПРН 3. Планувати, організовувати та проводити експериментальні й теоретичні наукові дослідження у сфері освіти та педагогіки, формулювати і перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, узагальнювати результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень у галузі освіти та презентувати результати дослідження. ПРН 5. Вільно презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми освіти державною та іноземними

дослідження, досягати наукових результатів, що створюють нові знання в галузі освіти та педагогіки; виявляти, ставити та розв'язувати проблеми дослідницького характеру в галузі освіти та педагогіки на основі розуміння їхньої сутності, чинників впливу, тенденцій розвитку, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.	мовами, оприлюднювати результати власних досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях.
---	--

Зміст курсу:

- Тема 1.** Сучасний стан та проблеми наукової комунікації (культуромовний аспект). Зміни у поглядах на специфіку наукового стилю.
- Тема 2.** Поняття про науковий дискурс. Вторинні жанри наукової комунікації..
- Тема 3.** Структура наукового тексту. Еволюція наукового тексту в умовах інформаційної цивілізації.
- Тема 4.** Термінознавство як наука. З історії термінознавства.
- Тема 5.** Культуромовний аспект наукового тексту. Лінгвістичні параметри наукового стилю..
- Тема 6.** Особливості усного наукового мовлення. Мовна агресія як антипод культури мовлення.

Методи навчання:

- впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, метод проблемного викладу матеріалу, проблемні питання і завдання), робота з науковим текстом, метод бесіди, комп'ютерна підтримка освітнього процесу;

- теоретичні методи вивчення мови (повідомлення, пояснення, бесіда (аналітична й синтетична питання), читання підручника);

- теоретико-практичні методи вивчення мови й навчання мови (диктант; мовний розбір) – аналіз певних мовних явищ; спостереження; реконструювання (видозмінення) – метод, що полягає у зміні словоформ, синтаксичних конструкцій; конструювання – складання словосполучень, речень заданих типів, форм слова);

- практичні методи вивчення мови й навчання мови (частковий і повний (комплексний) аналіз тексту; побудова зв'язних висловлювань в усній і письмовій формах; написання викладів творів; вправи – рецептивні (аналіз готового, або «чужого», тексту); репродуктивні (видозміна тексту); продуктивні (конструювання самостійних прикладів, висловлювань)); пояснення незрозумілих слів, підготовка усних повідомлень та письмових творів, виправлення граматичних і стилістичних помилок в усному мовленні, навчання роботі з довідковою літературою.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): формування в здобувача здатності відповідати на запитання, що стосуються вивченого матеріалу, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

У процесі підготовки до занять, до виконання завдань самостійної роботи здобувачі мають право користуватися технологіями штучного інтелекту, проте порушення норм і вимог Положення про академічну доброчесність у БДПУ спричинить відповідне реагування з боку викладача.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проєктор, екран/інтерактивна дошка.

Система оцінювання та вимоги: оцінювання навченості здобувачів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних під час поточного та підсумкового контролю, і вираховують її за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, організованих в площині проблемного підходу з використанням прийому евристичної бесіди. Під час оцінювання враховують рівень активності здобувачів, здатність відповідати на проблемні запитання, обговорювати дискусійні питання, виконувати практичні завдання, а також виконання завдань самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі заліку, полягає в презентації й оцінюванні мовленнєвого і стилістичного оформлення результатів виконаних завдань та досліджень.

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання, і вираховують її за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Підсумкова оцінка/ семестровий залік
Поточний контроль		100
Практичні заняття	60	
Самостійна робота	10	
Підсумковий контроль		
Презентація результатів виконаних завдань та досліджень	30	

Таблиця 2. Розподіл набраних здобувачем балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	FX	F	E	D	C	B	A
ПЗ 1	3	4	5	6	8	9	10
ПЗ 2	3	4	5	6	8	9	10
ПЗ 3	3	4	5	6	8	9	10
ПЗ 4	3	4	5	6	8	9	10
ПЗ 5	3	4	5	6	8	9	10
ПЗ 6	3	4	5	6	8	9	10
Максимальна кількість набраних балів	18	24	30	36	48	54	60

Таблиця 3. Розподіл набраних здобувачем балів під час контролю самостійної роботи

Види робіт	Кількість набраних балів						
	FX	F	E	D	C	B	A
СР 1	0,5	1	1	1	1,5	1,5	2
СР 2	0,5	1	1	1	1,5	1,5	2
СР 3	0,5	0,5	1	1	1	1,5	1,5
СР 4	0,5	0,5	1	1	1	1,5	1,5
СР 5	0,5	0,5	0,5	1	1	1,5	1,5
СР 6	0,5	0,5	0,5	1	1	1,5	1,5
Максимальна кількість набраних балів	3	4	5	6	7	9	10

Таблиця 4. Розподіл набраних здобувачем балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	FX	F	E	D	C	B	A
Максимальна кількість набраних балів	9	12	15	18	24	27	30

Таблиця 5. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90–100	A
78–89	B
65–77	C
58–64	D
50–57	E
35–49	FX (з можливістю повторного складання)
1–34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел (нумерація наскрізна):

Основний

1. Баган М.П. Культура української наукової мови: [посібник для самостійної роботи студентів]. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2022. 48 с. Режим доступу: http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/2942/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0%20%D0%B7%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97%20%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8%202022%20_1_.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Культура української наукової мови: методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Культура української наукової мови»: для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / уклад. Ольга Копусь, Тетяна Крупеньова. Одеса, 2024. 77 с. Режим доступу: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/20114/1/Kopus%2C%20Krupeneva.pdf>

Допоміжний

3. Булик-Верхола С. З. Основи термінознавства: навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2013. 160 с.

4. Городенська К. Г. Синтаксична специфіка української наукової мови. *Українська термінологія і сучасність*. Київ: КНЕУ, 2001. Вип. 4. С. 11–15.

5. Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. Київ, 2010. 624 с.

6. Довідник з культури мови: посібник / за ред. С. Я.Срмоленко. Київ: Вища школа, 2005. 99 с.

7. Еко У. Як написати дипломну роботу / пер. за ред. О. Глотова. *Гуманітарні науки*. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 224 с.

8. Левченко О. Науковий стиль: культура мовлення: навч. посіб. Львів: Видавництво «Львівської політехніки», 2012. 204 с.

9. Мацько Л. І. Українська наукова мова (теорія і практика): навч. посіб. Тернопіль: Підручники і посібники, 2011. 272 с.

10. Михайлова О. Г. Українське наукове мовлення. Лексичні та граматичні особливості: навч. посіб. Харків, 2000. 97 с.

11. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.

12. Основи культури наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / уклад. І. М. Плотницька, О. П. Левченко, З. Ф. Кудрявцева / за заг. ред. І. М. Плотницької. Київ: НАДУ, 2011. 80 с.

13. Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / уклад. Т. В. Симоненко. Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького. 2005. 80 с.

14. Семеног О. М. Культура наукової української мови: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія»,

2010. 216 с.

15. Сурмін Ю. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб. Київ: НАДУ, 2008. 184 с.

16. Яхонтова Т. В. Лінгвістична генологія наукової комунікації: монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2009. 420 с.

Інтернетні ресурси

17. Національна бібліотека України імені Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua>.

18. Бібліотека БДПУ. URL: <http://catalog.bdpu.org/cgi-bin/wfinder.cgi>.

19. Велика електронна бібліотека. URL: <http://www.big-library.info/>.

20. <http://novamova.com.ua>.

21. <http://chak-chy-pravylno-my-hovorymo.wikidot.com/>.

22. <http://www.mova.info>.

23. <http://www.kulturamovy.org.ua/>.